

орієнтуватися на показники фінансової ефективності, доцільно враховувати стратегічні та соціальні орієнтири підприємства.

Список використаних джерел:

1. Верба В. А. Оптимізація товарного портфеля як чинник підвищення економічної ефективності виробничого підприємства / В. А. Верба, В. В. Ліщинська // Проблеми економіки. – 2014. – № 4. – С. 262–268.
2. Кубишина Н. С. Методика розробки стратегічного набору товарів на промисловому ринку / Н. С. Кубишина // Економічний вісник НТТУ «КПІ». – 2010. – № 7. – С. 171–178.

К. е. н. Шевченко В. А., Гладка О. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УПРАВЛІНСЬКИЙ КОНТРОЛЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ

В сучасних умовах діяльність підприємств на території України змінюється і модернізується, тобто підходи до управління також зазнають певної модернізації. І, якщо взяти до уваги те, що основна частина підприємств належить приватному сектору, а не державному, то слід зазначити, що кожне з них концентрує увагу на побудові власної системи управління всередині своєї організації. А яка може бути система управління без належної системи контролю за підприємством, його ресурсами і фінансами, його трудовим потенціалом тощо?

Отже, що ж таке контроль? Багато авторів висловлювали думки з цього приводу, а саме: О. К. Шинкевич [1], З. В. Гуцайлюк [2; 3], М. В. Ципленкова [4] та ще багато інших. Але якщо підсумувати, контроль – це відповідність фактичних результатів плановим (іншими словами бажаним). Важливо розуміти, що контролем є не лише процес, контроль – це функція, а найголовніше, – це система.

Як зазначали В. А. Дерій, М. М. Коцупатий та Л. В. Гуцаленко: сутність контролю – це вплив на об'єкти управління, який націлений на постійний систематичний нагляд, спостереження з метою своєчасного виявлення відхилень від встановлених норм чи недоліків у процесі діяльності, а також дотримання правил і норм, вимог і завдань у процесі їх виконання [5, с. 25].

Отже, кожне приватне підприємство надає перевагу формуванню власної системи управління і контролю. Така опозиція ототожнюється з існуванням внутрішнього та управлінського контролю. Багато питань існує щодо визначення місця кожного з видів контролю у системі менеджменту підприємства.

Цитуючи С. М. Петренко, який писав: «Місце внутрішнього контролю в системі господарського контролю розглядається як самостійний напрям, що виокремився в теорії контролю, який може бути роз'яснений у кількох вимірах і якому притаманні відповідні елементи теоретичної системи» [6, с. 16].

Для кращого розуміння цих понять наведемо декілька визначень:

1. SEC (агентство уряду США, головний орган нагляду і регулювання американського ринку і цінних паперів) зазначає, що внутрішній контроль – це процес, який здійснює рада директорів підприємства, керівництво та інший персонал, призначений для забезпечення надійної та обґрунтованої гарантії щодо досягнення цілей пов'язаних з операціями, звітністю та відповідністю стандартам [7, с. 9]

2. В. Ф. Максимова вважає, що внутрішній контроль пов'язаний безпосередньо з економічними процесами, використанням ресурсів та отриманням результатів [8, с. 7].

3. Р. О. Савченко і Т. А. Бутинець формулюють означення управлінського контролю так: управлінський контроль – це термін, який слід застосовувати виключно для визначення функцій посадових осіб чи підрозділів підприємства, які зобов'язані, згідно з посадовими інструкціями, надавати інформативні дані про рух пасивів і активів керівництвом організації, а також дані корисні для оптимізації процесу управління; мають обмежений доступ [9, с. 107].

У зв'язку з таким різноманіттям сутності понять щодо видів контролю, у світовій практиці управлінський контроль розглядається як процес під час якого менеджер впливає на інших членів організації з метою впровадження стратегії цього підприємства. Як вважає Дж. Макіарелло: управлінський контроль є координацією використання і розміщення ресурсів, вимірювання досягнень і мотивація. Тобто в системі управлінського контролю застосовуються різні методичні прийоми і техніки, правила які дозволяють керівникам (менеджерам)

оцінювати кожен бізнес-процес з точки зору ефективності, мотивувати своїх працівників, координувати ресурси так, щоб досягти загальної цілі, а головне підсумовувати і аналізувати досягнення організації чи підприємства.

Найважливішим у процесі контролю є умови забезпечення його ефективності. Існують такі умови: стратегічне мислення та ресурс успіху; здатність визначити соціальну відповідальність організації перед суспільством; здатність взаємодіяти; розумний ризик та постійне прагнення до відновлення, спроможність постійної діяльності; реалізація системи винагороди за результат; прагнення до самовдосконалення і гармонічного розвитку особистості; самовдосконалення повинно призводити до самоствердження; використання психофізичних технологій і стримана поведінка при конфліктах.

Таким чином можна зробити висновок що, для кожного підприємства є забезпечення ефективного управлінського контролю та внутрішнього контролю. При цьому внутрішній контроль спрямований на надання впевненості користувачам фінансових звітів щодо відповідності таких звітів встановленим нормам та правилам, а управлінський контроль є проміжною ланкою між управлінським обліком та менеджментом компанії та є дійовим інструментом менеджменту з позиції досягнення стратегічних завдань всередині компанії.

Також слід звернути увагу на оптимізацію існуючих інструментів управлінського контролю таким чином, щоб успішно адаптувати міжнародний досвід на діяльність вітчизняних підприємств і організацій задля їх ефективного розвитку і функціонування.

Список використаних джерел:

1. Шинкевич О. К. Курс лекцій по дисципліне «Основи менеджмента» / О.К. Шинкевич. – МГТУ «СТАНКИН», 2008. – 142 с.
2. Гуцайлюк З. В. Облік і контроль у ринковій економіці: елементи концепції : моногр. / З. В. Гуцайлюк. – Тернопіль : Крок, 2013. – 176 с.
3. Гуцайлюк З. В. Економічний контроль і контрольна функція бухгалтерського обліку Lviv Polytechnic National University Institutional Repository, 2011.
4. Основы менеджмента : учеб. пособ. / М. В. Цыпленкова, И. В. Моисеенко, Н. В. Гуремина, Ю. А. Бондарь. – М., 2012. – 230 с.
5. Гуцаленко Л. В. Державний фінансовий контроль / Л. В. Гуцаленко, В. А. Дерій, М. М. Коцупатий. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 424 с.

6. Петренко С. М. Внутрішній контроль діяльності підприємства і його інформаційне забезпечення: теорія, методологія, організація : автореф. дис. д-ра екон. наук / С. М. Петренко. – К., 2010. – 39 с.
7. Commission Guidance Regarding Management’s Report on Internal Control Over Financial Reporting Under Section 13(a) or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934. SEC Interpretive Guidance. [Електронний ресурс]; Securities and Exchange Commission // Exchange Act Rules 13a-15(f) and 15d-15(f) [17 CFR 240.13a-15(f) and 15d-15(b)], 2007. – Режим доступу : <http://www.sec.gov/rules/interp/2007/33-8810>
8. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку : моногр. / В. Ф. Максимова. – К. : АБІРО, 2005. – 264 с.
9. Бутинець Т. А. Сучасний бухгалтерський облік і контроль: проблеми розвитку: моногр. / за заг. ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2014. – 380 с.
10. Гринько Т. В. Організаційні зміни на підприємстві в умовах його інноваційного розвитку / Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі // Економічний часопис-XXI. – 2015. – №1-2 (2). – С. 51–54.
11. Grynko T. V. Using the control model / T. V. Grynko, V. Y. Zlydnieva // Економіка і менеджмент – 2016: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. : у 9 т. (м. Дніпропетровськ, 14–15 квітня 2016 р.). – Дніпро : Біла К. О., 2016. – Т. 3. – С. 3–5.

К. е. н. Шевченко В. А., Марцинкевич О. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

На сьогодні глобальні економічні системи досягли такого рівня розвитку, коли особливу роль набувають наукові і технологічні знання, інновації. Таку економіку називають інноваційною, або економікою суспільства, заснованою на «знаннях, інноваціях, на доброзичливому сприйнятті нових ідей, систем і технологій, на готовності їх практичної реалізації в різних сферах людської діяльності» [1]. У загальному розумінні, інноваційною економікою з позицій інституціоналізму вважають «економіку з високим рівнем знань та високим духовно-моральним наповненням, в якій суб’єкти господарства та галузі розвиваються з допомогою генерації інноваторами інновацій, які трансформувалися з наукових та фундаментальних розробок з метою отримання надприбутків» [2]. Отже, в умовах інноваційної економіки розвиток суб’єктів господарювання набуває нового змісту, що потребує ґрунтовних наукових досліджень з метою розробки дієвих механізмів управління підприємством.